

NUMATOMO TEISINIO REGULIAVIMO POVEIKIO VERTINIMO PAŽYMA

Projekto pavadinimas	Lietuvos Respublikos aplinkos ministro įsakymo „Dėl Užsakovo reikalavimų informacijai, Statinio informacinio modeliavimo projekto įgyvendinimo plano ir Statinio informacinio modeliavimo protokolo patvirtinimo“ projektas (toliau – įsakymo projektas)
Projekto rengėjas	Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija
Projekto tikslas	Įsakymo projektas parengtas įgyvendinant Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2020 m. gegužės 20 d. protokolinio sprendimo (Vyriausybės 2020 m. gegužės 20 d. pasitarimo protokolas Nr. 25, 2 klausimas „Dėl privalomo bendradarbiavimu pagrįsto statinio informacinio modeliavimo (BIM) metodų taikymo projektuojant ir statant viešojo sektoriaus statinius ar jų dalis“) (toliau – 2020-05-20 protokolinis sprendimas) 4 punktą ¹ . Priėmus įsakymo projektą siekiama sudaryti sąlygas esminiam viešojo sektoriaus statinių statybos planavimui, projektavimui, statybai, eksploatavimui skiriamų išteklių naudojimo efektyvumo didėjimui, skaitmeninant su tuo susijusius procesus, taikant statinio informacinio modeliavimo (angl. <i>Building Information Modelling</i> , toliau – BIM) metodus, taip paskatinant viso nacionalinio statybos sektoriaus technologinę pažangą ir konkurencingumą.

Siūlomo projekto poveikio įvertinimas (teigiamos ir (ar) neigiamos pasekmės)*

Poveikis statybos teisinio reguliavimo sričiai	Neigiamas poveikis nenumatomas.
Poveikis valstybės finansams	Taikant BIM metodus, kapitalo įdėjimo sąnaudas statybai, rekonstravimui, remontui dėl šiuose procesuose pagal aiškias taisykles, procedūras kuriamos ir valdomos informacijos, greitesnių ir tikslesnės informacija pagrįstų sprendimų, mažesnio projektavimo klaidų skaičiaus ir jų taisymo sąnaudų, tiksliai apskaičiuojamo darbų ir medžiagų kiekio, greitesnio ir sklandesnio statybos proceso galima tiesiogiai ar per geresnę statinių kokybę sumažinti. Tai ypač reikšminga viešajam sektoriui, kaip pagrindiniam statytojui (užsakovui) valstybėje (2019 metais apie 44 % investicijų statybos sektoriuje sudarė viešojo sektoriaus investicijos). ² Pvz., 2019 metais materialinės investicijos į statinių statybą, rekonstravimą, remontą sudarė 3,757 mlrd. Eur, iš jų 1,642 mlrd. Eur, arba 43,7 % sudarė viešojo sektoriaus investicijos. Atsižvelgiant į 2019 metų duomenis, 1 % sumažinus kapitalo įdėjimo sąnaudas statybai, rekonstravimui, remontui, šalyje būtų sudarytos prielaidos sutaupyti apie 38 mln. Eur, iš jų 17 mln. Eur viešojo sektoriaus lėšų.
Poveikis administracinei naštai	Neigiamas poveikis nenumatomas.
Poveikis konkurencijai	Aplinkos ministerija apklausė viešojo sektoriaus užsakovus (statytojus) valstybės įmonę Turto banką, UAB „Vilniaus vystymo kompanija“, kurie jau dabar pirkdami techninio projekto parengimo

¹ Prieiga internete: https://statyba40.lt/wp-content/uploads/2020/08/LRV_2020_05_20_pasitarimo_protokolo_Nr_25_2_kl_israso_kopija.pdf

² Lietuvos statistikos departamento duomenys.

paslaugas, rangos darbus ir darbo projekto parengimo paslaugas prašo taikyti BIM metodus. Valstybės įmonei Turto bankui paskelbus projektavimo paslaugų pirkimą pasiūlymus pateikia iki 4 projektavimo įmonių, UAB „Vilniaus vystymo kompanijai“ paskelbus projektavimo paslaugų pirkimą pasiūlymus pateikia iki 4 projektavimo įmonių, o paskelbus rangos darbų ir darbo projekto parengimo paslaugų pirkimus pasiūlymus pateikia net iki 8 tiekėjų. Taigi užsakovų (statytojų) atliekamuose viešuosiuose pirkimuose, kur jie prašo taikyti BIM metodus projektuojant ir statant, tiekėjų skaičius tikrai nėra mažas. Vyriausybė nusprendė, kad nuo 2021 m. sausio 1 d. privalomai BIM metodus taikyti reikalaus tik valstybės įmonė Lietuvos automobilių kelių direkcija, AB „LTG Infra“, valstybės įmonė Turto bankas, AB Litgrid, AB „Amber Grid“, AB „Energijos skirstymo operatorius“, kitiems viešojo sektoriaus užsakovams (statytojams) reikalauti taikyti BIM metodus rekomenduojama. Pažymėtina, kad privalančių BIM metodus taikyti viešojo sektoriaus užsakovų (statytojų) grupė bus plečiama nuosekliai ir etapais, įvertinus nuo 2021 m. sausio 1 d. privalomai BIM metodus taikysiančių viešojo sektoriaus užsakovų (statytojų) patirtį ir tiekėjų pasirengimą taikyti BIM metodus. Žinoma, norint tiekėjams dalyvauti minimų viešojo sektoriaus užsakovų (statytojų) viešuosiuose pirkimuose, reikia investuoti į BIM metodų ir priemonių naudojimą tiekėjų įmonėse.

Aplinkos ministerija apklausė ir 9-ias projektavimo, statybos įmones, kurios pradėjo taikyti BIM metodus ir priemones savo įmonėse. Gauta statistika parodė, kad projektavimo išlaidos išauga nuo 10 iki 30 %, tačiau įmonės teigia, kad taikant BIM metodus ir priemones, sumažėja išlaidos statinių statybos ir naudojimo etapuose ir bendroje projektų įgyvendinimo grandinėje matomi sutaupymai tiek išlaidų, tiek projekto įgyvendinimo trukmės aspektais. Viena projektavimo įmonė skyrė 2–3 % nuo apyvartos investuodama į BIM metodų ir priemonių naudojimą projektavime, kita įmonė skyrė 6 % apyvartos. Įmonės teigia, kad taikant BIM metodus ir priemones, padidėja darbų našumas ir sumažėja klaidų skaičius, sumažėja klaidų sprendimo kaštai statybos aikštelėje, taip pat pritaria, kad taikant BIM metodus viešuosiuose pirkimuose, suteikiamas aiškumas ir skaidrumas visoms projekto dalims. Projektavimo kainą lemia užsakovo (statytojo) reikalavimai projektuojamų ar statomų statinių ir (ar) jiems paskirtimi artimų kilnojamųjų daiktų detalumui, išvystymo lygiui, informacijai, parametrams, BIM metodų panaudojimo būdams. BIM metodų ir priemonių taikymas įmonėse turi būti pagrįstas gaunama nauda, t.y. projektavimo metu patirti kaštai neturi viršyti gaunamos naudos trumpėjant statybos trukmei, gaunant tikslesnius darbų ir medžiagų kiekius, taip pat turi būti siekiama sumažinti rankinio darbo ir žmogiškųjų klaidų kiekį visuose statinio gyvavimo ciklo etapuose (planavime, projektavime, statyboje, naudojime). Pagrindines investicijas, reikalingas įmonei norint pradėti naudoti BIM metodus ir priemones sudaro dalies darbuotojų apmokymas taikyti BIM metodus ir priemones, įskaitant metodologiją, programinę ir techninę įrangą, pačios programinės ir techninės įrangos įdiegimas, palaikymas, esant būtinybei, BIM specialistų (koordinatorių, vadovų) samdymas.

Pažymėtina, kad 2020-05-20 protokoliniame sprendime Vyriausybė

pritarė privalomam BIM metodų, o ne BIM technologijos taikymui. BIM metodus taikyti vadovaujantis valstybės lygiu suderintais nemokamais aplinkos ministro tvirtinamais norminiais dokumentais. Žinoma norint projektavimo paslaugų, rangos darbų tiekėjams laikytis norminiuose dokumentuose nurodytų tam tikrų reikalavimų ir juos įgyvendinti, gali prireikti BIM priemonių (technologijų), tačiau reikės taikyti ir BIM metodus (įsisavinti metodologiją, procesus). Viename iš 2020-05-20 protokolinio sprendimo 4 punkte¹ nurodytų dokumentų: dokumente, nustatančiame užsakovo (statytojo, turto valdytojo) reikalavimų informacijai parengimo reikalavimus, bus apibrėžtas skirtingų reikalavimų rinkinys. Pats užsakovas, įvertinęs savo kaip turto valdytojo poreikius informacijai, turės galimybę nustatyti reikalavimus ir pasirinkti BIM metodų panaudojimo būdus. Aplinkos ministerijos su partneriais įgyvendinamu projektu Nr. 10.1.1-ESFA-V-912-01-0029 „Priemonių, skirtų viešojo sektoriaus statinių gyvavimo ciklo procesų efektyvumui didinti, taikant statinio informacinį modeliavimą, sukūrimas” (toliau – BIM-LT projektas)³ parengti norminiai dokumentai suderinti ir su BIM-LT projekto patariamuoju komitetu, kurį sudaro viešojo sektoriaus užsakovai (statytojai) ir projektuotojų, rangovų atstovai.

Poveikis aplinkai ir klimato kaitai

Per statinių gyvavimo ciklą (planavimas, projektavimas, statyba, naudojimas) patiriamos statinių priežiūros ir naudojimo sąnaudos gerokai viršija pirmines statinių projektavimo ir statybos išlaidas, o taikant statinio informacinio modeliavimo metodus į tai galima atsižvelgti pirmuose projektavimo proceso etapuose. Statinio informacinio modeliavimo metodai sudaro galimybes planuoti statinių statybą, statinius projektuoti greitai ir sąlyginai mažomis sąnaudomis modeliuojant visą statinių gyvavimo ciklą ir pakankamai patikimai įvertinant projektinių sprendinių alternatyvas pagal sprendinių įgyvendinimo, būsimas statinių naudojimo sąnaudas, energinį, ekonominį, funkcinį naudingumą, statinių poveikį aplinkai. Taikant statinio informacinio modeliavimo metodus galima efektyviau išspręsti projektinių sprendinių (energinio naudingumo, statybos produktų tvarumo) variantų analizės uždavinius, kurių tikslas užtikrinti racionalų, efektyvų resursų ir tvarų gamtos išteklių naudojimą statant, naudojant ir utilizuojant statinius, mažinti šiltnamio efektą sukeliančių dujų išmetimus statinių gyvavimo ciklo etapuose.

Kita svarbi informacija

–

Informacija apie asmenį ir instituciją, atsakingą už poveikio vertinimą

Vardas ir pavardė	Tomas Boldorevas
Pareigos	Vyriausiasis specialistas
Institucija (padalinys)	Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos Statybos ir teritorijų planavimo politikos grupė
Telefono numeris ir elektroninio pašto adresas	8 618 04919 tomas.boldorevas@am.lt

³ Prieiga internete: <https://statyba40.lt/titulinis/bim-lt-projektas/>